

SÄTILA FIBER - EN HISTORIK. (UPPDATERAD DECEMBER 2025)

Initiativet.

Initiativet att starta en fiberförening kom ursprungligen från Byalaget i Sätila men ganska snart bildades en interimsstyrelse. Den styrelsen började med att sätta ihop ett informationsblad för att informera om fördelarna med fiber samt värva medlemmar. Det första årsmötet hölls i maj 2013 och föreningen registrerades på Bolagsverket i augusti samma år.

Under första året handlade det mest om att få in tillräckligt med intresseanmälningar så att man skulle kunna finansiera projektet. När man fått ihop 200 intresseanmälningar ansåg föreningen att man kunde börja skriva anslutningsavtal med de som anmält sitt intresse. I samband med detta betalades de första 200 kr av kapitalinsatsen in.

Man började även bygga en hemsida och ett medlemsregister för att kunna informera och hålla koll på medlemmar, markägare, avtal och inbetalningar.

Allt arbete fram till grävstart utfördes helt ideellt utan någon ersättning till styrelsen.

Bidragsansökan.

En första ansökan om bredbandsbidrag från Länsstyrelsen skickades in redan hösten 2013 men de pengar staten hade avsatt för fiber var då redan slut. En ny omgång med pengar skulle komma, men då skulle Sveriges bredbandssatsning delvis finansieras med pengar från EU.

Sätila Fiber sökte på nytt bidrag från Länsstyrelsen under våren 2014 och fick slutligen ett positivt beslut, men beslutet kom först januari 2017! Då hade staten även infört ett nytt regelverk avseende upphandling och konkurrensutsättning av entreprenaden, som skulle gälla retroaktivt från 2014.

Om fiberföreningar inte uppfyllde alla krav hade Länsstyrelsen skyldighet att göra avdrag vid utbetalning av bidragen.

Upphandling.

Även om föreningen inte fått beslut på bidraget måste arbetet fortgå.

2014 handlade man upp projekteringen av fibernätet. Styrelsen skrev avtal med ByNet AB, som även skulle leverera material samt sköta inblåsning av fiber i kanalisationen och svetsa alla anslutningar.

Först på hösten 2015 handlades även gräventreprenaden upp. Föreningen hade då fått en bra bild över projektets storlek och omfattning.

Hyssna Fiberförening som låg cirka ½-1 år före Sätila Fiber, hade valt samma entreprenörer som Sätila gjorde och därför bestämde man att handla upp kommunikationsoperatör (KO) gemensamt för båda föreningarna samtidigt. Det blev NetatOnce som vann den första upphandlingen.

Områdesansvariga.

Våren 2015 värvade fiberföreningen områdesansvariga, d.v.s. personer boende i olika delar av föreningens upptagningsområde, som kunde utvärdera föreslagen fiberdragning från ByNet och kontrollera att det gick att komma fram med grävmaskiner överallt.

Områdesansvariga provgick schaktsträckor och gjorde en hel del förändringar i föreslagen fiberdragning. Dels hade de bättre kännedom om markförhållandena i sitt område, dels hade de en dialog med respektive markägare var det var bäst att gräva över deras mark.

Områdesansvariga hade även till uppgift att begära in markupplåtelseavtal från alla berörda markägare. Totalt samlades 560 markupplåtelseavtal in!

Grävprojektet.

September 2016 kunde Sätla Fiber äntligen sätta spaden i marken och börja schakta för fibern. Man började längst ned mot Fjärås, vid Årenäs och Tostakulla där man kommit längst med medlems- och markavtal. Länsstyrelsen hade även godkänt schaktvägen utifrån att inga fornlämningar och känsliga platser skadades och Trafikverket hade godkänt hur föreningen avsåg att lägga fiber längs med och borra under Trafikverkets vägar.

Samtidigt skulle Ellevio gräva ned el-ledningar i nordvästra Sätla. Fiberföreningen skrev då avtal med deras underentreprenör Trolk AB om samförläggning av fibern på knappt 5 mil.

Från 2017 hade föreningen två grävlag som schaktade i olika områden. Parallellt hade även Ellevio's entreprenör flera arbetslag som skulle ha information och material för samförläggningen.

15 mil långt schakt skulle grävas innan nätet var klart. Dessutom hade varje medlem i uppgift att gräva in sin fiberslang på den egna tomten.

Våren 2017 började ByNets underentreprenör LinktoLink att blåsa in fiber till de fastigheter som gjort klart sin grävning på tomten och satt upp sitt fastighetskit på husfasaden.

Efter schaktningen utfördes även inmätning av nätet. Inmätningen dokumenterades i ByNets kartsystem tillsammans med hur alla anslutna fastigheter var svetsade i kopplingsskåpen in mot respektive nod.

Ekonomi.

Kapitalinsats från föreningens medlemmar.

Kapitalinsatsen sattes till maximalt 18 000 kr i ett inledande skede. Beloppet togs in i portioner på 200 kr, 7 000 kr, 5 000 kr samt 5 800 kr. Vid ett extra medlemsmöte 2017 beslöts att föreningen fick höja kapitalinsatsen till 21 000 kr, då projektet visade sig bli dyrare än vad man beräknade 2014.

När projektet började närma sig avslut insåg styrelsen att den totala kostnaden för projektet översteg de kalkyler som tidigare gjort med hjälp av ByNet. Därför beslöt man vid årsmötet 2019 att höja taket för vad föreningen hade rätt att ta ut i insats till 27 000 kr per medlem. Ytterligare 3 000 kr i kapitalinsats togs in från medlemmarna det året, men 2021 betalades 2 500 kr tillbaka efter att Länsstyrelsen gjort sin slututbetalning av bidraget.

Bidrag från Länsstyrelsen.

För att kunna söka bidrag från Länsstyrelsen i Västra Götaland behövdes det göras en projektkalkyl som underlag. Länsstyrelsen skulle, när projektet redovisades, betala ut ett bidrag på 40% för kostnader att ansluta fastigheter på landsbygden. Anslutning av fastigheter i tätorten var ej bidragsberättigad.

För att säkra upp att det fanns en kassa att betala entreprenörerna sökte föreningen även, och beviljades, ett borgenslån på 6 MSEK med Mark kommun som borgenär.

Trots detta så fick föreningen likviditetsproblem sommaren 2018. Man sökte då ett förskott från Länsstyrelsen samtidigt som styrelsen började sammanställa fakturor för en första delutbetalning av bidraget. Både förskott och delutbetalning kom i oktober och därmed var kassaflödet säkrat igen. Tyvärr uppfyllde föreningens upphandlingar inte det nya regelverket till fullo och föreningen hade fått ett mindre avdrag på en del av fakturorna. Sätla Fiber överklagade dessa avdrag till Förvaltningsrätten.

Förvaltningsrätten fattade beslut i frågan 2021. De bifaller föreningens överklagan med motivering att dels fanns reglerna inte när Sätla Fiber gjorde upphandlingen, dels ansåg de att dessa brister i upphandlingen inte har påverkat konkurrensutsättningen. Därför har de förordnat Länsstyrelsen att betala ut resterande belopp vilket Länsstyrelsen även har gjort.

Ny projektbudget.

Styrelsen bestämde att eftersom projektet blivit dyrare borde föreningen även kunna söka mer i bidrag från Länsstyrelsen. En ny uppdaterad kalkyl skickades in och samtidigt sökte styrelsen även förlängning av projektet med ett år för att hinna med allt, innan slutredovisningen skulle skickas in.

Förlängningen och utökat bidrag godkändes och därför har föreningen inte behövt utnyttja hela utrymmet upp till 27 000 kr i kapitalinsats från medlemmarna. I den nya budgeten tog styrelsen även höjd för att söka ledningsrätt för fibernätet i stället för att endast söka avtalsservitut.

Kostnader för asfaltering i Sätla tätort.

I december 2018 fick föreningen fakturorna från Mark Kommun på återställning av de asfalterade gatorna i Sätla tätort. Styrelsen hade beräknat att asfalteringen skulle kosta cirka 675 kSEK men fick fakturor på totalt 1 782 kSEK! Styrelsen bestred fakturorna och initierade en dialog med kommunen. Föreningen mätte upp sträckorna som var asfalterad och såg då också att det var asfalterat väldigt brett jämfört med hur breda gräv-schakten hade varit. Styrelsen beslöt att betala det som ansågs vara skäligt för asfalteringen, vilket var en asfalteringsbredd på 60 cm över schakten.

Efter ytterligare möten med kommunen under 2019 bestämde de att ta upp frågan med sin kommunjurist. Då kontaktade även Sätla Fibers styrelse en jurist för att få en bedömning om det var värt att ta en eventuell tvist i domstol om asfalteringen. En stämning av Sätla Fiber kom i april 2023 trots att styrelsen vid flera tillfällen sökt en förlikning med kommunen. I november 2024 hölls en huvudförhandling i Borås Tingsrätt och domen kom lagom till jul det året.

Sätla Fiber förlorade i Tingsrätten men beslöt att överklaga till Hovrätten i Göteborg då föreningens ombud ansåg att det fanns flera fel Tingsrättens dom. Hovrättens dom kom i november 2025 och de ansåg också att Tingsrättens dom var felaktig och dömde till Sätla Fibers fördel. Det innebär att föreningen slipper betala fordran på 1 048 kSEK (plus ränta och ombudskostnader) till Mark kommun.

Upptändning.

Vid midsommar 2018 var hela kanalisationen för fibernätet nedgrävd, men det återstod en hel del sträckor att blåsa in fibern i kanalisationen samt svetsa anslutningarna.

Nu var det dags för alla medlemmar välja vilken typ av abonnemang de ville ha, genom att fylla i och skicka in ett tjänsteavtal. Den 1 oktober kunde de första två noderna tändas upp. I december tändes den tredje noden och februari 2019 kunde det sista området äntligen tändas upp.

Nu började en ny fas i projektet. Abonnemangen skulle nu faktureras till respektive abonnent. Styrelsen skrev då avtal med företaget Fiberekonomi att sköta faktureringen av abonnemangen samt sköta bokföring och bokslut. De tog över detta arbete från 1 april 2019.

Samma år skrev man även avtal med Geomatikk att sköta utsättning av Sätila Fibers nät när någon lagt en beställning om utsättning i systemet "Ledningskollen".

(Ledningskollen är en gratis tjänst som visar var ledningar och annan infrastruktur finns i marken. Man kan använda den för att skydda ledningar, förenkla grävarbeten och få underlag för projektering.)

Under 2019 startades ytterligare ett hundratal anslutningar upp, åt de medlemmar som kommit in för sent med tjänsteavtalet för att komma med vid ordinarie uppstart av området.

Projektavslut.

Våren 2020 ansökte föreningen om ledningsrätt för fibernätet hos Lantmäteriet. Alla markupplåtelseavtal skickades in till dem som underlag för ledningsrätten, men ett flertal avtal behövde kompletteras med påskrift av alla delägare av en mark. Det blev ett omfattande arbete att få kontakt med alla markägare då de var spridda över landet, några bodde även utomlands. När avtalen var kompletterade delade Lantmäteriet upp arbetet i tre olika projekt. Alla markägare informerades och kallades till möten för att framföra sina åsikter om ledningsrätten. Mötena hölls digitalt för första gången p.g.a. det pågick en pandemi det året. Sent under hösten fick föreningen beslut om ledningsrätt över nätet. Endast en fastighet hade motsatt sig det.

Projektet är stängt sedan april 2021 och har slutredovisats till Länsstyrelsen. I juli fick föreningen sista utbetalningen av bidraget från Länsstyrelsen. Projektet har kostat 30 MSEK och föreningen har fått 10 MSEK i bidrag. Resten är finansierat med hjälp av kapitalinsatser.

Sätila Fibers nät omfattar 14,5 mil inmätt fiber varav ca 3,6 mil är samförlagt med el. Föreningen har nu även ledningsrätt över 390 fastigheter.

Vid projektavslut har Sätila Fiber 804 medlemmar och totalt 908 färdiga anslutningar.

Föreningen fortsätter att efteransluta fastigheter även utan bidrag från Länsstyrelsen!

Styrelsen/ Sätila Fiber